

**«Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»
Кафедра соціальної роботи**

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 1301 «Соціальне забезпечення»

напрямок підготовки 6.130102 Соціальна робота

форма навчання денна

(Шифр за ОПП III 2)

Кіровоград – 2015

Програма навчальної дисципліни «Історія соціальної роботи» для студентів за напрямом підготовки 6.130102 Соціальна робота, 2015 р. – 6 с.

Розробник: В. Д. Косенко – завідувач кафедри соціальної роботи.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи.

Протокол від 02 вересня 2015 року № 1.

Завідувач кафедри _____ (В. Д. Косенко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

02 вересня 2015 року

Схвалено Науково-методичною комісією ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету»

Протокол від 08 вересня 2015 року № 1

08 вересня 2015 року

Голова _____ Г. Ю. Шаркова

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Історія соціальної роботи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму підготовки 6.130201 Соціальна робота.

Предмет навчальної дисципліни: основні етапи становлення та еволюції зарубіжної та вітчизняної соціальної роботи від форм благодійництва до професійного виду діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: вступ до спеціальності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні засади соціальної роботи.
2. Основи системи соціальної підтримки та соціального забезпечення

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення із історією соціальної роботи, особливостями її розвитку в Україні та світі.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сприяти розвитку у студентів навиків історичного мислення;
- надати знання про особливості, тенденції розвитку соціальної роботи в Україні та за кордоном;
- сформуванню комплексне уявлення та критичне ставлення до досвіду різних країн у галузі соціальної допомоги та підтримки різних верств населення, який розглядається у нерозривному зв'язку з історичним поступом даних країн;
- ознайомити студентів з основними періодами та найважливішими датами в історії становлення та розвитку соціальної роботи;
- дати уявлення про своєрідність формування та розвитку соціальної підтримки населення в Україні;
- сформуванню цілісне та системне уявлення про вітчизняні процеси розвитку соціальної допомоги, благодійності, професійної соціальної роботи.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- характерні риси та особливості основних періодів, хронологію основних подій, видатних осіб в історії виникнення та розвитку різних форм соціальної допомоги населенню в Україні та за кордоном;
- нормативно-правові документи, у яких декларуються та регулюються питання соціальної допомоги, як відомі з глибокої давнини так і приклади з сучасного періоду історії;
- сучасний стан соціальної роботи та моделі її розвитку;
- праці суспільних діячів, відомих політиків, письменників, філософів, де розкриваються питання милосердя, соціальної допомоги та підтримки;

вміти :

- виробити у себе критичне ставлення до історичного минулого та перспектив соціальної роботи, її становлення та розвитку, вільно оперувати історичними фактами;
- детально та критично аналізувати зміст історичних моделей соціальної допомоги, які склалися у світі.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціальної роботи

Тема 1. Основні етапи становлення та розвитку соціальної роботи

Ключові поняття з історії становлення соціальної роботи. Зміст та історія виникнення термінів "альтруїзм", "милосердя", "гуманізм", "благодійність", "філантропія", "меценатство", "соціальне забезпечення", "соціальна допомога", "соціальна підтримка".

Періодизація історії соціальної роботи у світі: соціальна допомога населенню за часів античності; зміна парадигми допомоги в середні віки; соціальна підтримка населення в Новий час; становлення соціальної роботи в кінці XIX – на початку XX ст.; особливості розвитку соціальної роботи в світі протягом XX ст. – на початку XXI ст.

Тема 2. Філантропічний період в історії соціальної роботи

Благодійність у державах Стародавнього Сходу. Соціальне виховання та суспільна опіка у Стародавній Греції та Стародавньому Римі.

Релігійні вірування про виховання моральних якостей та благодійність. Зародження елементів соціальної підтримки у творчості давньогрецьких та давньоримських мислителів. Висвітлення проблем соціальної допомоги мислителями стародавньої епохи.

Тема 3. Виникнення та розвиток форм соціальної підтримки у слов'янських племенах та Київській Русі

Види допомоги та взаємодопомоги у давніх слов'янських племенах. Князівська благодійність та меценатство у Київській Русі (Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах), її продовження в історії Галицько-Волинського князівства.

Вплив християнства та роль православної церкви у піднесенні благодійності. Відображення ідей милосердя в пам'ятках давньоруської літератури.

Тема 4. Основні тенденції розвитку благодійності у Західній Європі, Росії та США в кінці XVIII ст. – на поч. XX ст.

Реформування системи опіки в епоху Просвітництва та розвитку нового суспільного устрою. Оформлення наукового етапу соціальної роботи у XIX ст.

Державна благодійність у другій половині XVIII – першій пол. XIX ст. Історичний поступ людства кінця XIX ст. – початку XX ст. та його вплив на зміни форм і методів соціальної підтримки населення.

Змістовий модуль 2. Основи системи соціальної підтримки та соціального забезпечення

Тема 5. Розвиток форм соціальної підтримки в XIV – на початку XX ст.

Основні напрямки допомоги населенню у XIV-XVIII ст. Розвиток форм соціальної допомоги у тогочасній Україні. Найвідоміші благодійники литовсько-польського періоду.

Діяльність братств. Соціальна підтримка населення у козацькій державі. Благодійна та меценатська діяльність гетьманів Б. Хмельницького, І. Мазепи, К. Розумовського та інших.

Тема 6. Система соціального забезпечення в СРСР

Формування радянської системи соціального забезпечення з 1917 – по 1930-ті роки ХХ ст. Боротьба з дитячою безпритульністю та бездоглядністю. Система допомоги людям з обмеженими можливостями, безробітним та іншим вразливим верствам населення. Становлення та еволюція пенсійної системи.

Основні тенденції у становленні радянської системи соціального забезпечення. Соціальна допомога населенню в період Великої Вітчизняної війни. Розвиток радянської системи соціального забезпечення в другій половині ХХ ст.

Тема 7. Соціальна робота в Україні за часів незалежності

Основні етапи та особливості еволюції різних форм соціальної підтримки населення в Україні. Соціально-економічна та демографічна ситуація в Україні.

Структура системи соціального захисту в Україні. Соціальне обслуговування населення. Соціальні служби для дітей та молоді.

Державна служба зайнятості України, її структура та завдання.

Тема 8. Державно-правові основи соціальної роботи в Україні

Нормативно-правові аспекти і соціальні гарантії захисту прав і свобод особистості. Основні принципи молодіжної політики в Україні.

Правові норми соціального захисту життя та охорони здоров'я населення.

Реалізація державних і галузевих програм соціальної підтримки різних категорій населення в Україні.

3. Рекомендована література

1. Антология социальной работы: в 5 т. – Т. 3. Социальная политика и законодательство в социальной работе / Сост. М.В. Фирсов. – М.: Сварогъ, 1995. – 544 с.
2. Добročинність в Україні: минуле, сучасність, майбутнє / автор-упоряд. В.Халецький. – К., 1998. – 54 с.
3. Зверєва І.Д., Безпалько О.В., Марченко С.Я. та ін. Соціальна робота в Україні: навч.посіб. / За заг.ред.: І.Д.Зверєвої, Г.М.Лактіонової. – К.: Науковий світ, 2003. – 233 с.
4. Зезина М.Р. Система социальной защиты детей-сирот в СРСР // Педагогика. – 2000. – №3. – С. 58-67.
5. Зінченко А. Безпритульність як соціальне явище (до історії розв'язання проблеми) // Соціальна політика і соціальна робота. – 1998. – № 1-2. – С. 78-85.
6. Иванов Е. "Орден милосердия" матери Терезы // Освіта. – 1999. – №8. – С. 20.
7. Коляденко С.М. Методика і технологія викладання історії соціальної роботи у системі підготовки майбутніх соціальних педагогів // За ред. О.А. Дубасенюк: зб.наук.-метод. пр. – Житомир: ЖДУ, 2004. – 261 с.
8. Мартинчук Л. Швеція – країна соціально захищених громадян // Соціальний захист. – 2000. – №9. – С. 47-50.
9. Мигович І. Історичні корені й традиції благодійництва // Соціальний захист. – 1996. – №4. – С. 78-87.

10. Ніколаюк Т. Соціальне забезпечення робітників України у 1929–1934 рр. // Соціальний захист. – 1999. – №2. – С. 74-76.
11. Семигіна Т. Володимир Полтавець і школа соціальної роботи // Соціальний захист. – 2001. – №7. – С. 49-52.
12. Слабошпицький М. Українські меценати // Березіль. – 2001. – №1-2. – С. 124-151.
13. Социальная работа / Под ред. проф. В.И.Курбатова. – Р.-на-Дону: Феникс, 2000. – 576 с.
14. Социологический энциклопедический словарь // редактор-координатор Г.В.Осипов. – М.: Инфра-М – Норма, 1998. – 488 с.
15. Соціальна робота в Україні: перші кроки / Під ред. В. Полтавця. – К.: Видавничий дім "КМ Асасіетіа", 2000. – 236 с.
16. Теперман В.А. Пенсионные реформы в Латинской Америке // Проблемы прогнозирования. – 1998. – №4. – С. 135-147.
17. Тетерский С.В. Введение в социальную работу: учебное пособие. – М.: Академический проект, 2001. – 496 с.
18. Технологии социальной работы: учебник под общ. ред. проф. Е.И. Холостовой. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 400 с.
19. Трубич С.Ю., Швець В.Є. Формування системи соціального страхування // Фінанси України. – 2000. – №2. – С. 110-114.
20. Фирсов М.В. История социальной работы в России: учеб. пособие для студ. ВУЗов. – М.: Владос, 1999. – 256 с.
21. Циткилов П.Я. История социальной работы: Учеб.пособ. для студентов вузов. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 448 с.
22. Чернівський В., Петрівська Є. Українське меценатство: відродження традицій // Освіта. – 2000. – 14-17 червня (№27). – С. 9.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання

З метою перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної шкали оцінювання в традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS використовується такий порядок:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни